

ΜΑΚΗΣ ΔΕΛΑΠΟΡΤΑΣ

Βασίλης

ΛΟΓΟΘΕΤΙΔΗΣ

Ο ΚΩΜΙΚΟΣ ΤΩΝ ΚΩΜΙΚΩΝ

εκδόσεις
ΑΓΚΥΡΑ

Βασίλης
ΛΟΓΟΘΕΤΙΔΗΣ
Ο ΚΩΜΙΚΟΣ ΤΩΝ ΚΩΜΙΚΩΝ

Φωτογραφία εξωφύλλου: Elite

Διόρθωση κειμένου: Όλγα Παλαμήδη
Μακέτα εξωφύλλου - Σελιδοποίηση: Ευθύμης Δημουλάς

© 2026 ΜΑΚΗΣ ΔΕΛΑΠΟΡΤΑΣ &
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΓΚΥΡΑ» Δ. Α. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α.Β.Ε.Ε.

Η παρούσα πρώτη έκδοση, Ιανουάριος 2026

Λάμπρου Κατσώνη 271 & Γεωργίου Παπανδρέου, Άγιοι Ανάργυροι, Τ.Κ. 135 62

Τηλ.: 210 269 3800-4 • Fax: 210 269 3807

Κεντρικό κατάστημα: ΑΓΚΥΡΑ-ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ, Σόλωνος 124

Αθήνα, Τ.Κ. 106 81, Τηλ.: 210 383 7667

e-mail: info@e-agyra.gr • www.e-agyra.gr

ISBN: 978-960-547-718-9

Χώρα προέλευσης: Ελλάδα

Απαγορεύονται η αναπαραγωγή μέρους ή όλης της έκδοσης, η μεταφορά σε οποιοδήποτε ηλεκτρονικό αποθηκευτικό σύστημα, η αναμετάδοση με οποιασδήποτε μορφής ηλεκτρονικά, μηχανικά, φωτοτυπικά ή άλλα μέσα, χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Ν. 2121/1993, καθώς και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν και στην Ελλάδα.

ΜΑΚΗΣ ΔΕΛΑΠΟΡΤΑΣ

Βασίλης
ΛΟΓΟΘΕΤΙΔΗΣ
Ο ΚΩΜΙΚΟΣ ΤΩΝ ΚΩΜΙΚΩΝ

εκδόσεις
ΑΓΚΥΡΑ

Περιεχόμενα

Ο αρχηγός της «φυλής»	11
Γενέτειρα γη	15
Τα πρώτα χρόνια στην «Πόλη»	17
Ερασιτέχνης ηθοποιός	18
Ο πρώτος γάμος	20
Από Ταυλαρίδης... Λογοθετίδης	23
Στο μεγάλο σχολείο της Κοτοπούλη	23
Η πρώτη εμφάνιση στην Αθήνα	24
Κωμικός ή δραματικός;	27
Η εκτέλεση του Δραγούμη	28
Το εφιαλτικό «1922»	31
«Το κατόνι» η πρώτη επιτυχία	33
Τυχερός και ευλογημένος	37
Καλλιτεχνικός διευθυντής	38
Στο Παρίσι το 1928	41
«Ο πρύτανης των νέων κωμικών»	43
Η σύντομη τροχιά της «Ελευθέρας Σκηνής»	48
Η προσωπική τραγωδία	51
Στον θίασο με Κοτοπούλη – Κυβέλη	54
Ντεμπούτο στον κινηματογράφο	56
Θεατρική επάνοδος	58
Αλίκη, Λογοθετίδης, Μουσουήρης	61
Ο Έλληνας Τσάρλι Τσάπλιν	63
Πολυεδρικός ηθοποιός	65
Το ιστορικό θέατρο «ΡΕΞ»	69
Φυτώριο νέων ταλέντων	70
Συνεργασία με τον Κουν	74
Το μεράκι του άρχοντα	77
Τα πολεμικά «Παναθήναια» του '40	79
Το παγερό '41	83
Η Κατοχή στην Αθήνα	88
Ο Χορν δίπλα στον Λογοθετίδη	89
Ο Φανός των συντακτών	91
Οι κατοχικές κωμωδίες	92

Ευάγγελος Πρωτοπαπάς, ο πιστός φίλος!	96
Ο θρίαμβος του «Δρ. Κνοκ»	101
Αντίσταση επί σκηνής	102
Σε μουσικές παραστάσεις	106
Ένας και μοναδικός	108
Στο «Φιντανάκι» με την Καλουτά	110
Παραστάσεις για την Απελευθέρωση	111
Νέα εποχή	113
Ο «δαντελένιος» ηθοποιός	116
Λογοθετίδης, Σακελλάριος, Γιαννακόπουλος	117
«Οι Γερμανοί ξανάρχονται» στο θέατρο «ΡΕΞ»	119
Έργο επιστημονικής φαντασίας	122
Η πρώτη συνάντηση με τη Λιβυκού	124
Θίασο με την Κυρία Κατερίνα	126
Επιτέλους θιασάρχης	130
Ανανεωτής της ελληνικής κωμωδίας	134
«Οι Γερμανοί ξανάρχονται» στην οθόνη	138
Το αλαλούμ των «Γερμανών»	142
Παναγιωτάκης στη «Μαντάμ Σουσου»	145
Μικροαστός «Καραγκιόζης»	147
Πλούσιο ρεπερτόριο	150
Ο ηθοποιός με το μπριγιαντένιο μπριο	157
Τα καμένα κεφτεδάκια	161
Μάγος της σκηνής	165
Η μεγάλη περιοδεία	169
Ο αγαπημένος του θίασος	172
Η επί σκηνής μασέλα	175
Ο Λογοθετίδης φαρσέρ	179
Βάσανο για τους συγγραφείς	180
Μαθήματα υποκριτικής επί σκηνής	182
Δεν έχει «ναι μεν... αλλά»	186
Ένα βότσαλο... στο Κάιρο	189
Η φυσικότητα του Λογοθετίδη	190
Πάνω απ' όλα η τέρψη του κοινού	191
Ο καθρέφτης των μικροαστικών ηθών	195
Ταινίες κλασικές και αγαπημένες	200
Μπριόζικος και αστραφτερός	207
Θρίαμβος στη Θεσσαλονίκη	208

Με «Φεϋντώ» το καλοκαίρι	212
Δραματικός ή κωμικός;	217
Ο γουρλής Λογοθετίδης	219
Διάσπαση δυνάμεων	222
Η «ολόχρυση» κάλπικη λίρα	226
Ένας «πανέξυπνος» βλάκας	230
Το πρωτότυπο πάρτι για τον «Βλάκα»	233
Βασιλικές και πρωθυπουργικές παρουσίες	238
Βασίλης ο θεοσεβούμενος	241
Ο αγαπημένος βαφτισμιός	243
Το νέο καλοκαιρινό θέατρο	248
Η Ημέρα του Ηθοποιού	252
Θεατρικές πιένες	254
Η πλούσια κόμη του Λογοθετίδη	258
Το σινεμά, μια μορφή αθανασίας	260
Η καθημερινότητα του Βασίλη	264
Ο γρουσουζής θαυμαστής	270
Ούτε μια μέρα χωρίς θέατρο	272
Το βασιλικό παράσημο	274
Ο ιστορικός χορός των συγγραφέων	278
Περιοδεία στην Αμερική	280
Λογοθετίδης ή Ευθυμιάδης;	289
Άψογος εργοδότης	293
Η δεύτερη περιοδεία στην Αμερική	294
Ο θρυλικός Ηλίας του 16ου	302
Ο Κώστας Μουσούρης για τον Βασίλη Λογοθετίδη	308
Ένας αξέχαστος «Ήρωας»	309
Λογοθετίδης, ο αναδημιουργός	314
Η τελευταία παράσταση	320
Μονάρχος και θλιμμένος	323
Η αυλαία πέφτει	325
Η πάνδημη κηδεία	328
Ένδοξη υστεροφημία	332

Ο αρχηγός της «φυλής»

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ Λογοθετίδης υπήρξε αναμφίβολα ο μέγιστος των Ελλήνων κωμικών. Ο ηθοποιός που ήταν πλασμένος από τα υλικά που φτιάχνονται οι διαχρονικές αξίες. Εξ ου και σήμερα, τόσες δεκαετίες μετά τον θάνατό του, η παρουσία του μέσα από τις ταινίες του που προβάλλονται και ξαναπροβάλλονται από την τηλεόραση, είναι έντονη και λαμπερή. Κατάφερε μέσα από τους λιγοστούς ρόλους που έπαιξε στον κινηματογράφο να δημιουργήσει έναν χαριτωμένο τύπο, αυτόν του Νεοέλληνα μικροαστού, και να γίνει απίστευτα αγαπητός από το ευρύ κοινό. Σφυρηλάτησε τον συγκεκριμένο χαρακτήρα με τους δικούς του κώδικες υποκριτικής, με τα δικά του ερμηνευτικά τερτίπια, με τις δικές του εκφραστικές αποχρώσεις, και έπαιξε την κωμωδία με ένα δικό του προσωπικό στυλ. Στολίζοντάς τη με αυτοσχεδιαστικό οίστρο, αδιόρατες παύσεις, απaráμιλλο μέτρο, χαριτωμένες γκριμάτσες, με το γνωστό του πηδηχτό βάδισμα και με τις συνεχώς καχύποπτες ματιές του. Υποδύομενος τότε τον πολυμήχανο, τον σπάταλο, τον γκρινιαρή, τον φιλήσυχο, και τότε τον μισοβλάκα, τον τσιγκούνη, τον καταφερτζή και τον ερωτικά αχόρταγο. Πότε θύτης ή θύμα και πότε Καραγκιόζης ή και Χατζηαβάτης, ήταν πάντοτε απολαυστικός. Έπλασε τον τυπικό μέσο Έλληνα εκείνης της μεταβατικής μετεμφυλιακής περιόδου, της ραγδαίας και βίαιης αστικοποίησης, της ανοικοδόμησης και του εκσυγχρονισμού, της προίκας και της αντιπαροχής, των θαλασσοδανείων και των αυθαιρέτων, αφήνοντας το δικό του υποκριτικό στίγμα, τόσο στο θέατρο, όσο και στον κινηματογράφο. Άνθρωπος με χαμηλό προφίλ, χαριτωμένος, με βαθιά ανθρωπιστική μόρφωση, απλός, προσιτός, σεμνός και συγκρατημένος, χωρίς ίχνη υπεροψίας, αν και στα χρόνια που μεσουράνησε (ιδιαίτερα στη δεκαετία του '50) ήταν ο απόλυτος «κυρίαρχος» του θεάτρου, ο πιο εμπορικός και ο πιο λαοφιλής. Ωστόσο δεν είχε

τη συναίσθηση του μεγέθους του. Δεν είχε την έπαρση του κορυφαίου. Γι' αυτό και ο κόσμος τον λάτρευε. Ήταν ο δικός τους άνθρωπος. Ως άνθρωπος ήταν καλοσυνάτος, πονόψυχος, συναισθηματικός, αλλά και βαθιά μελαγχολικός. Ακολούθησε κι εκείνος τη μοίρα των κωμικών όλων των εποχών.

Οι χαρακτήρες που υποδύθηκε αγαπήθηκαν πολύ από το μεγάλο κοινό, γιατί ήταν χαρακτήρες της καθημερινότητας της τότε κοινωνίας. Έπαιξε τον πλούσιο, τον φτωχό, τον αστό, τον μικροαστό, τον παραχαράκτη, τον στρατηγό, τον μπαγασάκο με την καλή καρδιά, τον φουκαρά μεσήλικα που προσπαθεί να παντρέψει τη «σιτεμένη» αδελφή του, τον αφελή με τις καλές προθέσεις και τον ταλαιπωρημένο που προσπαθούσε να τα φέρει βόλτα. Λαϊκοί τύποι, άμεσα αναγνωρίσιμοι, που προσφέρονται για την ηθογραφική χαρτογράφηση της μεταπολεμικής Ελλάδας. Γι' αυτό και σήμερα ο Λογοθετίδης αποτελεί αντικείμενο μελέτης για τους ιστορικούς του θεάτρου, τους ηθοποιούς και γενικότερα τους καλλιτέχνες. Υπήρξε ο δάσκαλος, ο εμπνευστής, ο πρωτοπόρος, ο αρχηγός της «φυλής», ο γεννήτορας όλων των μετέπειτα αγαπημένων κωμικών του ελληνικού θεάτρου και του κινηματογράφου. Όλοι πάτησαν πάνω στους δικούς του κώδικες κι «έκλεψαν» στοιχεία από τον τρόπο που πλασάρριζε το αστείο. «Έπαιζαν κωμωδία μέχρι και τα κορδόνια των παπουτσιών του», είχαν πει για τον σπουδαίο κωμικό.

Η «λογοθετίδεια» πινακοθήκη άφησε πολλά υποκριτικά διαμάντια, όχι τόσο στον κινηματογράφο, αλλά στο θέατρο, αφού έπαιξε σε 300 περίπου θεατρικά έργα, όλου του δραματολογικού ρεπερτορίου. Αγάπησε με πάθος τη νεοελληνική κωμωδία και την υποστήριξε φανατικά, μέχρι και το τέλος της ζωής του. Έδωσε προτεραιότητα στους Έλληνες συγγραφείς που έγραφαν για κείνον –δηλαδή ο τύπος προηγείται της δραματουργίας–, ερμηνεύοντας δεκάδες ρόλους χαρακτηριστικών τύπων της αστικής ζωής, παντρεύοντας την ηθογραφία με τη μοντέρνα νοοτροπία. Έτσι, για κείνον γράφτηκαν οι κωμωδίες που ανέβασε πρώτος στο θέατρο: **Οι Γερμανοί ξανάρχονται, Ούτε γάτα... ούτε ζημιά, Ο ζηλιάρोगατος, Ένας βλάκας και μισός, Ένας ήρωας με παντούφλες, Δελησταύρου και υιός, Ο Ηλίας του 16ου, Θα σε κάνω βασίλισσα, Ο σκληρός άντρας, Τρίτη και 13, Ευτυχώς τρελάθηκα, Η γυνή να φοβείται τον άνδρα** και άλλα πολλά.

Πολλές θεατρικές επιτυχίες του βρήκαν τον δρόμο τους για το πανί.

Ενδεχομένως άνευ των θεατρικών παραστάσεων του Λογοθετίδη, θα ήταν απέραντα φτωχή η κωμωδία στο ελληνικό θέατρο, αλλά ακόμη κι ο κινηματογράφος, αφού πολλές ταινίες που γυρίστηκαν τα μετέπειτα χρόνια, ήταν τα θεατρικά έργα που γράφτηκαν για κείνον, όπως: **Τα κίτρινα γάντια, Ο στρίγκλος που έγινε αρνάκι, Η κρεβατομουρμούρα, Ο γαμπρός μου ο δικηγόρος, Ο άνθρωπος που γύρισε από τη ζέστη** κ.ά.

Τελικά μόνο 12 ταινίες έγραψαν, γράφουν και θα γράφουν τον διαχρονικό μύθο του Βασιλή Λογοθετίδη, ενός κορυφαίου ηθοποιού, που είχε φτάσει την υποκριτική του γκάμα σε πρωτόφαντα επίπεδα, αφού η υποκριτική για κείνον ήταν η ίδια του η ύπαρξη. Ο Λογοθετίδης σημάδεψε την υποκριτική τέχνη με ένα ανεπανάληπτο πέρασμα ποιότητας και ακτινοβολίας, αφήνοντας την ερμηνευτική του σφραγίδα, τόσο στο σανίδι, όσο και στα κινηματογραφικά πλατό. Οι ταινίες του και οι ήρωες που υποδύθηκε αγαλλιάζουν μέχρι και σήμερα τις καρδιές των ανθρώπων, σκορπίζοντας απλόχερα το γέλιο, τη χαρά και την ευφορία. Φαίνεται ότι για κάποιους ηθοποιούς το χειροκρότημα δεν πρόκειται να σιγήσει ποτέ! Θα συνεχίζεται εσαεί!

Μάκης Δελαπόρτας

Γενέτειρα γη

ΜΥΡΙΟΦΥΤΟ 1898. Η ζωή σ' εκείνο το χωριό της Ανατολικής Θράκης κυλούσε ήρεμα, με φόντο ένα ψηφιδωτό από ξύλινα μικρά σπίτια, αιωνόβια κυπαρίσσια, καταπράσινους λόφους και καρποφόρα λιόδεντρα που έφταναν μέχρι τη θάλασσα. Οι άνθρωποι απλοί, γλυκείς, καλοσυνάτοι, που ζούσαν τις μικρές καθημερινές τους ιστορίες με την ενασχόλησή τους κατά κύριο λόγο με τη ναυτιλία, αφού το Μυριόφυτο εκείνα τα χρόνια ήταν σπουδαίο κέντρο εμπορίας και ναυτιλίας και διέθετε 150 ιστιοφόρα, αλλά και 100 κεραμοποιεία. Οι κάτοικοι ασχολούνταν ακόμη με την επεξεργασία κουκουλιών, την ποτοποιία και την αλιεία. Το χωριό διέθετε ένα επτατάξιο δημοτικό αρρένων κι ένα εξατάξιο θηλέων.

Η οικογένεια Ταυλαρίδη υποδεχόταν ένα ακόμη μέλος της, αφού εκείνη τη χρονιά γεννήθηκε ο Βασίλης Λογοθετίδης, που το πραγματικό του όνομα ήταν Ταυλαρίδης. Ο Λογοθετίδης, λοιπόν, γεννήθηκε στο Μυριόφυτο της Ανατολικής Θράκης το 1898 και έζησε όμορφα παιδικά χρόνια από μια ιδιαίτερα αγαπημένη οικογένεια. Ο Μανασσής Ταυλαρίδης, ο πατέρας του, που ήταν σχολάρχης, παντρεύτηκε την «ωραία» Ελένη, όπως αποκαλούσαν όλοι τη μητέρα του Βασίλη, και απέκτησαν πέντε παιδιά. Ωστόσο, ποτέ δεν είχαν φανταστεί πως ένα από τα παιδιά τους θα γινόταν ηθοποιός και θα δόξαζε όχι μόνο την οικογένειά τους, αλλά και τη γενέτειρά του.

Ο μικρός Βασίλης έτυχε στα πρώτα του μαθητικά χρόνια να έχει για δάσκαλο τον ίδιο του τον πατέρα, που ήταν ιδιαίτερα αυστηρός, όχι τόσο με τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης, αλλά με κείνον. Ο ίδιος είχε μιλήσει χρόνια αργότερα για τα παιδικά του χρόνια (εφημερίδα *Εμπρός*): «Γεννήθηκα από δυο υπέροχους γονείς. Τόπος γεννήσεως η Θράκη. Οι γονείς μου εκτός της αφεντιάς μου, είχαν άλλα τρία αγόρια κι ένα κορίτσι. Εγώ είμαι ο τελευταίος των πέντε. Ο βενιαμίν. Σαν έγινα τεσσάρων

ετών, ο πατέρας μου, η μάνα μου και οι πέντε τους “σκοτούρες” εγκαταλείποντας τη γη που πρωτοπάτησα, εγκατασταθήκανε στην Κωνσταντινούπολη, όπου και μεγάλωσα. Δάσκαλό μου στο δημοτικό είχα τον πατέρα μου. Ε λοιπόν, το ξύλο που έφαγα απ’ αυτόν, “λόγω καθήκοντος”, είναι άλλο πράγμα. Ήθελε να φαίνεται αμερόληπτος. Έτσι, ενώ καθόμουν αληθινός άγγελος στο θρανίο μου, άκουγα τον δάσκαλο-πατέρα μου να λέει προς τον μαθητή-γιο του: “Βασίλη, γιατί γέλασες;”. Με το Βασίλη γιατί γέλασες, κρύος ιδρώτας με περιέλουζε, γιατί καταλάβαινα ότι είχε φτάσει η ώρα για το καθιερωμένο πλέον μπερντάκι πατρός προς τέκνον».

Πράγματι, όταν ένας από τους συμμαθητές του έκανε κάποια αταξία, ο Βασίλης ήξερε πως θα τον ανέβαζε στον πίνακα και θα τον τιμωρούσε για παραδειγματισμό. Αυτό ήταν μια από τις τραυματικές αναμνήσεις του σπουδαίου ηθοποιού, αφού χρόνια αργότερα έλεγε στις παρέες του: *«Ποτέ δεν κατάλαβα γιατί μου το έκανε αυτό ο πατέρας μου. Μα και τίποτα να μην είχα κάνει, πάντα εγώ θα την πλήρωνα. Και να οι ξυλιές, να οι βιτσιές».* Κατά τα άλλα, είχε πολύ όμορφες αναμνήσεις από τον τόπο όπου μεγάλωσε. Ο ίδιος είχε πει: *«Γεννήθηκα και μεγάλωσα σε μια περιοχή που ήταν οι ρίζες του αρχαίου και βυζαντινού και του νεότερου ελληνισμού της Προποντιδας και της Μαύρης Θάλασσας. Αισθανόμουν μεγάλη υπερηφάνεια γι’ αυτό. Κι ο τόπος μας ήταν ευλογημένος. Εμένα το χωριό μου ήταν παραθαλάσσιο και ανήκε στον νομό Ραιδεστού. Η Ραιδεστός, που ήταν η πρωτεύουσα, υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά αστικά κέντρα της παραλιακής Θράκης, με μεγάλη εμπορική κίνηση. Θυμάμαι πόσο έντονα ζούσαμε τις γιορτές, τα πανηγύρια των εκκλησιών που ήταν ξακουστά σ’ όλη τη Θράκη. Και είχαμε πολλές εκκλησιές και μοναστήρια. Εγώ η αλήθεια είναι πως ήμουν παιδί του κατηχητικού. Πίστευα πολύ και γι’ αυτό πήγαινα πολύ συχνά στην εκκλησία και μάλιστα είχα μάθει και έψελνα. Ήξερα απέξω όλους τους ύμνους και τις δοξολογίες. Ίσως κι από τότε να μου μπήκε το μικρόβιο για το καλλιτεχνίκι. Μου άρεσε πολύ να τραγουδάω».*

Ο μικρός Βασίλης ήταν ένα παιδί ζωηρό, έξυπνο, σκανταλιάρικο, αλλά πάντα με μια ψυχή καλοσυνάτη, έτοιμος να βοηθήσει όποιον τον είχε ανάγκη, και να τρέξει να εξυπηρετήσει τους ανήμπορους και τους γέροντες. Ήταν το παιδί για τα θελήματα που θα πήγαινε από μόνος του να στηρίξει και να συμπαρασταθεί.

Τα πρώτα χρόνια στην «Πόλη»

Η ΜΕΤΑΘΕΣΗ του πατέρα του στο Ζωγράφειο Γυμνάσιο της Κωνσταντινούπολης τους υποχρεώνει να μετοικήσουν και να εγκατασταθούν στην Πόλη (έτσι αποκαλούσαν την Κωνσταντινούπολη οι Έλληνες). Βρήκαν καινούριο σπίτι στις ρωμαϊκές γειτονιές στα Ταταύλα και ο Βασίλης τέλειωσε εκεί το γυμνάσιο. Εκείνα τα χρόνια η Πόλη ήταν η πόλη των «Δύο Ηπείρων και των Τριών Θαλασσών», πόλος έλξης για όλους τους λαούς. Μια πολυπολιτισμική πρωτεύουσα, η «Βασιλεύουσα», όπως την έλεγαν – δίπλα στο βυζαντινό μεγαλείο έβλεπε κανείς μια πόλη που έσφυζε από ζωή, άρρηκτα συνδεδεμένη με το εμπόριο και τη θάλασσα, καθώς πλημμυριζόταν από τα νερά του Μαρμαρά, του Βοσπόρου και του Κεράτιου Κόλπου. Η γλώσσα που ακουγόταν παντού, στους δρόμους, στα λιμάνια και στις αγορές, εκτός από τα ελληνικά και τα τουρκικά, ήταν και τα γαλλικά. Γι' αυτό και ο Βασίλης έμαθε τα γαλλικά σαν μητρική του γλώσσα, αφού τελειοποίησε τις σπουδές του στη Γαλλική Σχολή.

Ο ίδιος πολλές φορές αναπολούσε την Πόλη και συχνά έλεγε: *«Δεν μπορείτε να φανταστείτε πώς ήταν τότε η Πόλη. Όλο το κλίμα γύρω ήταν πανηγυρικό, κοσμοπολίτικο. Όπου και να βρισκόσουν, όπου κι αν περπατούσες. Και βέβαια η δεύτερη μεγάλη δύναμη μετά τους μουσουλμάνους ήμασταν εμείς οι Έλληνες που προτιμούσαμε τα προάστια. Αλλά κακά τα ψέματα, ο πιο στενός μας σύνδεσμος με την πατρίδα ήταν το θέατρο. Τι θεατρικές παραστάσεις είδα εκεί, σε εκείνα τα πρώτα μου χρόνια! Ερχόντουσαν συνεχώς ελληνικοί θίασοι από την Αθήνα και θυμάμαι έπαιζαν τρία διαφορετικά έργα κάθε μέρα. Άλλο το μεσημέρι, άλλο το απόγευμα και άλλο το βράδυ. Αλλά και οι χοροεσπερίδες, οι μουσικοφιλολογικές βραδιές στα καφωδεία, στους κήπους, στους κινηματογράφους, δεν πήγαιναν πίσω. Έντονη δραστηριότητα σ' όλους τους καλλιτεχνικούς χώρους. Πώς να μη μου μπει το μικρόβιο; Μπα, δεν θα γλίτωνα! Και δεν γλίτωσα!»*

Πράγματι, η ποικιλία των θεαμάτων που προσέφεραν οι διάφοροι ελληνικοί και ξένοι θίασοι ήταν εντυπωσιακή. Μελοδράματα, κωμειδύλλια, οπερέτες, κωμωδίες, δράματα «πρωταγωνιστούσαν» στο θεατρικό γίγνεσθαι της εποχής. Οι θεατρώνες παρουσίαζαν θεάματα ιδιαίτερα φαντασμαγορικά και πολυέξοδα, αφού υπήρχε έντονος ανταγωνισμός

από τους ξένους θιάσους, που παρουσίαζαν μεγαλειώδεις παραστάσεις. Κι όλα αυτά αρχές του 20ού αιώνα.

Ερασιτέχνης ηθοποιός

Η ΑΓΑΠΗ των Ελλήνων της Πόλης για το θέατρο ήταν τόσο μεγάλη που ωθούσε κάποιους που δεν ήταν επαγγελματίες ηθοποιοί, να εκθέσουν κι εκείνοι τις θεατρικές τους ανησυχίες από σκηνής. Έτσι, το ερασιτεχνικό θέατρο στην Κωνσταντινούπολη αναπτύχθηκε παράλληλα με το επαγγελματικό. Οι θεατρικές ερασιτεχνικές ομάδες απέβλεπαν στην αναβάθμιση της θεατρικής παιδείας της ομογένειας και γι' αυτό σωματεία, φιλόπρωχες αδελφότητες, φιλεκπαιδευτικοί σύλλογοι, αλλά και αθλητικές ομάδες συγκροτούσαν θιάσους που διαπνέονταν από πατριωτικά αισθήματα και προσπαθούσαν μέσα από τις παραστάσεις που ανέβαζαν, να μεταλαμπαδεύσουν τον ελληνικό πολιτισμό και τις ελληνικές παραδόσεις.

Σε μια τέτοια ομάδα «τρύπωσε» και ο Βασίλης Λογοθετίδης, έφηβος ακόμη, το 1916, και ήταν από τα ιδρυτικά στελέχη σ' έναν πολιτιστικό, φιλολογικό, θεατρικό και ποδοσφαιρικό σύλλογο στην περιοχή Πέρα Κλουμπ. Ο σύλλογος αυτός θα μείνει αργότερα μόνο με το ποδοσφαιρικό του τμήμα και θα γίνει γνωστός με την επωνυμία **ΑΕΚ**, δηλαδή Αθλητική Ένωσις Κωνσταντινουπόλεως. Ο Βασίλης, λοιπόν, ήταν πολύ περήφανος που υπήρξε από τα ιδρυτικά μέλη της **ΑΕΚ**, και συχνά έλεγε αστεειυόμενος: «Έπαιξα κι εγώ στην **ΑΕΚ**, εγώ την ίδρυσα». Και πράγματι είχε παίξει στην **ΑΕΚ**, αλλά με το θεατρικό της τμήμα. Παρουσίασαν τότε, με επικεφαλής κάποιον Βερόνη, την **Γκόλφω** και τον **Αγαπητικό της βοσκοπούλας**, και εκείνος έπαιξε τον Τάσο στο πρώτο και τον Θύμιο στο δεύτερο. Η επιτυχία του έλεγαν όλοι πως ήταν πολύ μεγάλη και διέκριναν ένα έμφυτο ταλέντο στον νεαρό ερασιτέχνη ηθοποιό. Ωστόσο, ο πατέρας του, όταν έμαθε για τις θεατρικές του δραστηριότητες, έγινε έξαλλος. Τότε, για τα χρόνια εκείνα ηθοποιός ήταν κάτι σαν όνειδος και η αυστηρή οικογένειά του δεν μπορούσε να το ανεχτεί. Αυτό τον ανάγκασε να φύγει από το σπίτι του και να φιλοξενηθεί στο σπίτι ενός φίλου του, που ήταν παπάς σε μια βυζαντινή εκκλησία στα τείχη της Πόλης. Ο Βασίλης βρήκε την ευκαιρία να μάθει βυζαντινούς ύμνους και ψαλμωδίες, και να ψέλνει συχνά στη συγκεκριμένη εκκλη-

Η πρώτη εμφάνιση στο θέατρο ως ερασιτέχνης ηθοποιός στην Κωνσταντινούπολη του θιάσου «Πέρα Κλαμπ».

σία. Συγχρόνως, για να ζήσει, εργαζόταν ως εμποροϋπάλληλος στα μεγάλα καταστήματα Στάιν, ένα είδος σούπερ μάρκετ της εποχής.

Εκείνη την εποχή στην Πόλη ήρθε από την Αθήνα κι ο θιάσος της μεγάλης Κυβέλης για να δώσει παραστάσεις. Ο Βασίλης δεν έχασε την ευκαιρία να βγάλει εισιτήριο και να τρέξει να δει την παράσταση. Πράγματι, εκστασίαστηκε. Τι κοστούμια! Τι φώτα! Τι σκηνικά! Τι ηθοποιοί! Και η Κυβέλη, η μεγάλη πρωταγωνίστρια της σκηνής. Ο Βασίλης είχε ακούσει τόσο πολλά για κείνη, όσα και για τη Μαρίκα Κοτοπούλη, που ήταν οι δύο μεγάλες θεατρίνες της εποχής. Και τι δεν θα 'δινε για να παίξει σ' έναν από τους δύο θιάσους, δίπλα σε σπουδαίους και επαγγελματίες ηθοποιούς. Γιατί εκείνος ακόμη ήταν ερασιτέχνης. Πέρα όμως από την Κυβέλη, εντύπωση του είχε κάνει ακόμη ένας ηθοποιός, που είχε διαφορετικό στιλ από τους άλλους και του άρεσε πολύ. Εκείνος ο ηθοποιός ήταν ο Νικόλαος Ροζάν. Ψηλός, αρχοντικός, μεγαλοπρεπής και ογκώδης. Η έκπληξη του νεαρού Βασίλη ήταν όταν μια από τις επόμενες μέρες ο Ροζάν επισκέφτηκε τα καταστήματα Στάιν όπου δούλευε. «Μπήκε μέσα με μια κορμοστασιά που θύμιζε λόρδο», είχε πει αργότερα. «Φορούσε γούνια, γκέτες, είχε μονόκλ και κρατούσε χρυσό μπαστούνι». Ο Βασίλης έμεινε με το στόμα ανοιχτό από θαυμασμό, ενώ γεμάτος δέος σκεφτόταν: «Αδύνατον να γίνω εγώ ηθοποιός... Πού να βρω γούνια, μπαστούνι, μονόκλ και γκέτες;»

Ο Βασίλης Λογοθετίδης υπήρξε αναμφίβολα ο μέγιστος των Ελλήνων κωμικών. Ο ηθοποιός που ήταν πλασμένος από τα υλικά εκείνα που φτιάχνονται οι διαχρονικές αξίες. Εξ ου και σήμερα, τόσες δεκαετίες μετά τον θάνατό του, η παρουσία του μέσα από τις ταινίες του, που προβάλλονται και ξαναπροβάλλονται από την τηλεόραση, είναι έντονη και λαμπερή. Κατάφερε με τους λιγιστούς ρόλους που έπαιξε στον κινηματογράφο να δημιουργήσει έναν χαριτωμένο τύπο, αυτόν του Νεοέλληνα μικροαστού, και να γίνει απίστευτα αγαπητός από το ευρύ κοινό. Σφυρηλάτησε τον συγκεκριμένο χαρακτήρα με τους δικούς του κώδικες υποκριτικής και με τα δικά του ερμηνευτικά τερτίπια. Παίζοντας τότε τον πολυμήχανο, τον σπάταλο, τον γκρινιάρη, τον φιλήσυχο, και τότε τον μισοβλάκα, τον τσιγκούνη, τον καταφερτζή και τον ερωτικά αχόρταγο, ήταν πάντοτε απολαυστικός. Δώδεκα μόνο ταινίες έγραψαν, γράφουν και θα γράφουν τον διαχρονικό μύθο του, φτάνοντας την ερμηνευτική του γκάμα σε πρωτόφαντα επίπεδα, αφού η υποκριτική για κείνον ήταν η ίδια του η ύπαρξη.

Ο Λογοθετίδης σημάδεψε το θέατρο και το σινεμά με ένα ανεπανάληπτο πέρασμα ποιότητας και ακτινοβολίας, και οι ήρωες που υποδύθηκε αγαλλιάζουν μέχρι και σήμερα τις καρδιές των ανθρώπων, σκορπίζοντας απλόχερα το γέλιο, τη χαρά και την ευφορία. Φαίνεται ότι για κάποιους ηθοποιούς το χειροκρότημα δεν πρόκειται να σιγήσει ποτέ! Θα συνεχίζεται εσαεί!

Μάκης Δελαπόρτας

εκδόσεις
ΑΓΚΥΡΑ
www.e-agyra.gr